

จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว โดยชุมชน ของบ้านจำโบ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

THE CONSCIOUSNESS OF CRIME SECURITY MANAGEMENT IN COMMUNITY-BASED TOURISM OF BAAN JA BO, MAE HONG SON PROVINCE

พงษ์ดนัย ปริงฤทธิ์¹

กรรณิกา กุกุดเรือ²

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้เพื่อศึกษาจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโบ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ตำรวจภูธรและตำรวจท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ เจ้าของร้านค้าในชุมชน และนักท่องเที่ยว จำนวน 25 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพโดยทั่วไป ที่ตั้ง และโครงสร้างองค์กรชุมชน มีลักษณะที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีปัจจัยเอื้อต่อสภาพการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ดี พบประเด็นความเสี่ยงคือ ด้านอุบัติเหตุจราจร และการพังถล่มของสิ่งปลูกสร้าง มีการจัดการความปลอดภัยและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด มีกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน มีจิตสำนึกที่ดี โดยด้านพุทธิพิสัย พบว่ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย ด้านจิตพิสัย พบว่ามีความตระหนัก ใส่ใจ ให้ความร่วมมือ มีทัศนคติที่ดีและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว ด้านทักษะการปฏิบัติ พบว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการอย่าง

¹ นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัย คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

² อาจารย์ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

เป็นระบบ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน มีกฎกติกาทางสังคม และมีกิจกรรมส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ส่วนแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรม คือการจัดการอบรมและให้ความรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการ การกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและการให้ความสำคัญในการจัดการความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการกระตุ้นจิตสำนึกอย่างสม่ำเสมอ สร้างความรู้สึกรับผิดชอบ บูรณาการงานที่เกี่ยวข้อง เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำสำคัญ : จิตสำนึก, การจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรม, การท่องเที่ยวโดยชุมชน

Abstract

The qualitative research to study the Consciousness of Crime Security Management in Community-based Tourism of Baan Ja Bo, Mae Hong Son Province employed the qualitative method. Data collection by in-depth interviews 25 participants key person, analyze data using content analysis. The findings of the research were as follows. The current situations of the management, including common conditions, locations, local organizations and communities were characterized in a way facilitating the ongoing status of tourism by well-equipped communities. The village had no serious crime, relatively low rates of crime, risk, and insecurity. However, the main risks for safety were traffic accidents and collapsing buildings. Though not having the crime problems, the village with mindfulness strenuously enforced its conspicuous regulations and procedures. For the cognition, the villagers had knowledge of the management and an access to its related information sources. For the affection, they were aware of and engaged positively with this management and collaborated with the safety measures of tourism. For the psychomotor/behavior, it was systematically and continuously managed emphasizing on the villagers'

participation and cooperation. The recommendations for development of the consciousness of crime safety management in the village are: for cognition the provision of the training programs and updating of the latest information related to the measures with the residents; for the affection, the reinforcement of their consciousness and implications on the security management; and for the psychomotor/behavior, the collaboration of the members and their sense of ownership.

Suggestion: Encouragement of the consciousness of crime safety management in community-based tourism requires an integration of various related local agencies. The engagement of community members must be centered.

Keywords: Consciousness, Crime Security Management, Community-based tourism

บทนำ

สถานการณ์ของการท่องเที่ยวทั่วโลกมีการเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี สามารถสร้างมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั่วโลก (Gross Domestic Product; GDP) นำไปสู่การสร้างงานถึง 284 ล้าน ตำแหน่งงาน และสร้างรายได้ 1,260 พันล้าน เหรียญสหรัฐ (กาญจน์ นภา พงศ์พนรัตน์, 2560) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของทุกประเทศทั่วโลก ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจากรายงานขององค์การการท่องเที่ยวโลก พบว่า ในปี พ.ศ.2558 มีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 6 ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2553-พ.ศ.2558) คาดการณ์ว่าในอีก 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2578) จะมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลกเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว (คณะทำงานพัฒนาข้อมูลรายงานภาวะเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวรายไตรมาส สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีความสอดคล้องและตอบสนองกับแนวโน้มการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงวัยที่มีความต้องการการอำนวยความสะดวกเพื่อให้สามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างสะดวก และการท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ผลของการเพิ่มขึ้นของความต้องการท่องเที่ยวเพื่อประสบการณ์ที่สูงขึ้นทำให้หลายประเทศได้ทำการปรับสินค้า บริการ และเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวดังกล่าว อีกทั้งเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถตอบรับกับความต้องการที่หลากหลายได้ (มัทยา ศรีพนา, 2557)

การท่องเที่ยวของประเทศไทย ต้องปรับตัวตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อรักษาและพัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของประเทศ เพราะการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ช่วยลดปัญหาความยากจนโดยการสร้างงาน วิสาหกิจขนาดย่อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของภาคการท่องเที่ยวในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและส่งเสริมการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของคนในชาติ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มสูงขึ้นติดอันดับที่

11 ของโลก สะท้อนให้เห็นได้จากแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง (กาญจน์นา พงศ์พนรัตน์, 2560 และ มัทยา ศรีพนา, 2557) ข้อมูลแนวโน้มเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวปี 2561 พบว่าปี 2560 ตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวไทยเติบโตร้อยละ 8.8 หรือมีจำนวนประมาณ 35 ล้านคน และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2561)

รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยอยู่ในอันดับ 43 จาก 140 ประเทศทั่วโลก หรืออันดับ 9 จาก 25 ประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) นอกจากนี้ได้มีแผนปฏิบัติการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของประเทศ โดยคำนึงถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ปลอดภัย สามารถสร้างความสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับคุณภาพของสภาพแวดล้อม ทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และความปลอดภัยในการท่องเที่ยว รวมถึงวิถีชีวิตท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมเยือนประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ให้ความสำคัญ เพราะหากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่ปลอดภัย จะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการท่องเที่ยวได้ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและการท่องเที่ยวชุมชน (Community-Based Tourism; CBT) ให้มีคุณภาพมากขึ้น จำเป็นต้องมีการสนับสนุนองค์ความรู้เชิงวิชาการและทักษะในการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ การส่งเสริมจิตสำนึกด้านการจัดการความปลอดภัยเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ที่มีความคาดหวังการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและเสริมสร้างประสบการณ์ที่คุ้มค่าและน่าประทับใจ (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism; CBT) ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และมีจำนวนเพิ่มขึ้นทั่วประเทศ ยังประโยชน์แก่ชุมชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ชุมชน และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งชุมชนจะเป็นผู้จัดการในกรณีของชุมชน และเป็นผู้กำหนดเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว นำไปสู่ความยั่งยืนของความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ธรรมชาติและการท่องเที่ยว และเป็นจุดเด่นในการพัฒนาขีดความสามารถ

ในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทย (โสภา จานงค์ศรี, ธัชไท กิริติพงศ์ไพบูลย์ และ กัลย์ธีรา ชุมปัญญา, 2558) จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวหลายแห่งเป็นจังหวัดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในลำดับต้นๆ เนื่องจากเป็นเมืองในหุบเขา ปกคลุมด้วยหมอกตลอดทั้งปี ได้ขึ้นชื่อว่าเป็น เมืองสามหมอก มีทิวทัศน์สวยงามตามธรรมชาติ จนมีคำกล่าวเปรียบเสมือนเป็นสวิสเซอร์แลนด์ของเมืองไทย ทำให้สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จากรายงานสรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังจังหวัดแม่ฮ่องสอนตั้งแต่ปี พ.ศ.2556-2559 ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาชุมชนบ้านจำโบ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็น ชุมชน1 ใน 8 แห่ง ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม เป็นชุมชนที่เป็นจุดศูนย์กลางของเส้นทางการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน การเดินทางสะดวก มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวตลอดทั้งปี มีประเพณีวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว ที่มีจุดเด่นและน่าสนใจหลากหลายสามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และต่างประเทศ ชุมชนบ้านจำโบ มีบริบททางสังคม วัฒนธรรม ที่ตั้งและภูมิศาสตร์โดยสมาชิกชุมชนจำโบเป็นชาวลahu ชุมชนตั้งอยู่บนเนินไหล่เขา มีถนนตัดผ่านกลางหมู่บ้านเชื่อมโยงไปยังชุมชนอื่นๆและถนนสายหลัก บ้านจำโบมีแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและบริเวณใกล้เคียงบ้านจำโบที่มีจุดเด่นและน่าสนใจ รวมถึงประเพณีของชาวลahu ฤดูกาลท่องเที่ยว ที่เหมาะสม ตลอดปี แต่จะมีความสวยงามมากที่สุดช่วงฤดูหนาวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง กุมภาพันธ์ของทุกปี

ชุมชนบ้านจำโบมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งที่พักค้างคืนและไม่พักค้างคืน มีสถานที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน ร้านค้าเป็นแหล่งรวมของนักท่องเที่ยวทุกคนที่จะต้องแวะ อาจเกิดความเสี่ยงต่อปัญหาความไม่ปลอดภัยด้านอาชญากรรม ได้ จากการที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองตามนโยบายและมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นตามยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว สถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือน

ขวัญ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ.2549-2558 จำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้ง ได้แก่ คดีค่าผู้่อันโดยเจตนา คดีปล้นทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีลักพาเรียกค่าไถ่ และคดีวางเพลิง รับแจ้งทั้งหมด 103 คดี จับกุม 51 คดี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) ซึ่งกระบวนการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในชุมชนนั้นต้องอาศัย ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีจิตสำนึกของการเป็นเจ้าบ้านที่ดีและมีจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ที่ปรากฏในลักษณะทางพุทธิพิสัย (Cognition) จิตพิสัย (Affection) และทักษะการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Psychomotor or Behavior) ในการรับผิดชอบ ตระหนัก ใส่ใจ และจัดการต่อเหตุการณ์หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและส่วนรวมเพื่อให้เกิดความความอิสระจากอันตรายและความเสี่ยง และความรู้สึกลปลอดภัยเมื่ออยู่ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ปราศจากภัยคุกคาม ไม่มีอันตราย (Danger) และความเสี่ยงใดๆ (Risk) หรือมีการดำเนินงาน มีการกำหนดกิจกรรมด้านความปลอดภัยเพื่อให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยผู้วิจัยต้องการศึกษาสภาพการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป๋ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ว่าเป็นอย่างไร ชุมชนมีจิตสำนึกในการจัดการความปลอดภัยหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป๋ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนจากการท่องเที่ยวต่อไป

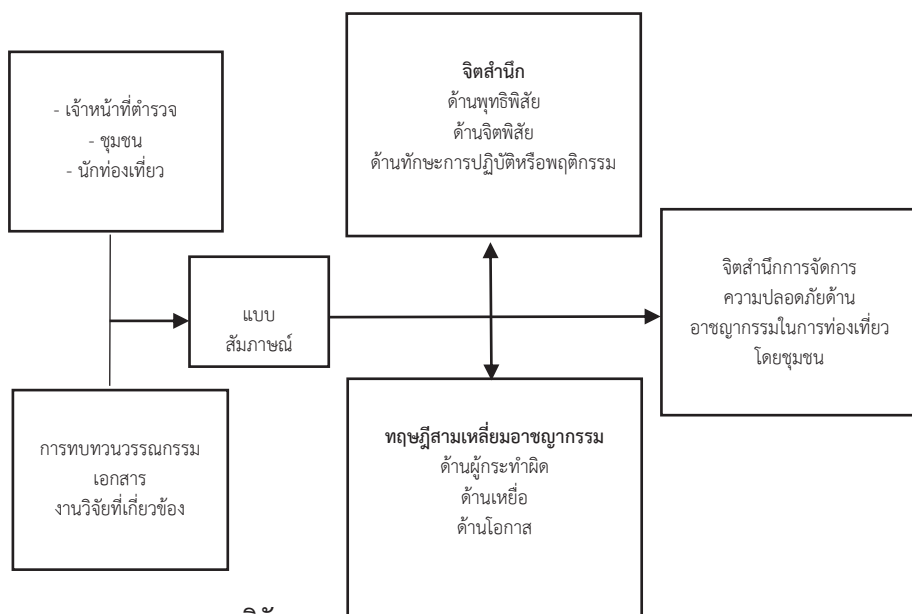
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านจำโป๋ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านจำโป๋ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป๋ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำถามของการวิจัย

1. สภาพการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างไร
2. จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างไร
3. บ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึก การจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

กรอบงานวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษา สภาพการจัดการความปลอดภัยและจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ใน 3 องค์ประกอบ คือ พุทธิพิสัย (Cognitive

domain) จิตพิสัย (Affective domain) และทักษะการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Psychomotor domain)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาพื้นที่ บ้านจำโบ ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในพื้นที่และมีหน้าที่การจัดการความปลอดภัยในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโบ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ตำรวจภูธรปางมะผ้า และตำรวจท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอน 2) สมาชิกในชุมชน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปางมะผ้า ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ เจ้าของร้านค้าในชุมชน กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านจำโบ และสมาชิกในชุมชน 3) นักท่องเที่ยว

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือ ตุลาคม 2561-เมษายน 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยเครื่องมือได้รับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนัดหมายสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูล เนื้อหาและตีความข้อมูล ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 25 คน ประกอบด้วย

ตำรวจภูธรปางมะผ้าและตำรวจท่องเที่ยวแม่ฮ่องสอน ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ เจ้าของร้านค้าในชุมชน ประธานกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน และสมาชิกในชุมชน และนักท่องเที่ยว โดยพบผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

สภาพการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่าสภาพโดยทั่วไปที่ตั้ง และโครงสร้างองค์กรชุมชน ของชุมชนบ้านจำโป้ มีลักษณะที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีปัจจัยเอื้อต่อการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ดี ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการศึกษาเอกสารและการลงพื้นที่พบว่าชุมชนบ้านจำโป้ หมู่ 4 ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีบริบททางสังคม วัฒนธรรม ที่ตั้งและภูมิศาสตร์ที่สำคัญดังนี้

ประวัติความเป็นมา สมาชิกชุมชนจำโป้เป็นชาวล่าหู่ ย้ายถิ่นฐานครั้งแรกมาตั้งหมู่บ้านอยู่บริเวณห้วยยาว (ชาวบ้านเรียกปากลูกข้าวหลาม) ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของชุมชน ในอดีตชาวล่าหู่ไม่มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนเป็นหลักแหล่ง มักอาศัยอยู่บนภูเขาสูง ไม่ชอบอยู่บนที่ราบเพราะชาวล่าหู่มีความเชื่อว่าการอยู่บริเวณที่ราบใกล้แหล่งน้ำจะมีไข้มาลาเรียชุกชุมประกอบกับไม่มีความชำนาญในการทำนา แต่มีความสามารถในการทำไร่ ปัจจุบันมีนายจำโป้ ไพโรจน์ธรรมเป็นผู้นำ จัดตั้งเป็นชุมชนจำโป้เมื่อปี พ.ศ. 2541

การเดินทาง บ้านจำโป้ตั้งอยู่บนเนินไหล่เขา มีถนนตัดผ่านกลางหมู่บ้าน เชื่อมโยงไปยังชุมชนอื่นๆ และถนนสายหลัก หากเดินทางจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอน สามารถเดินทางโดยรถยนต์ มาตามทางหลวงหมายเลข 1095 ถึงปากทางเข้าหมู่บ้าน ระยะทาง 67 กิโลเมตร จากนั้นเลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงหมายเลข 1225 ระยะทาง 4 กิโลเมตร จะพบชุมชนบ้านจำโป้ตั้งอยู่บนเนินไหล่เขา ใช้เวลาเดินทางจากตัวเมืองประมาณ 1.30 ชั่วโมง

ประเพณีวัฒนธรรม ชนเผ่าล่าหู่นับถือจิตวิญญาณและผีบรรพบุรุษ มีประเพณีการทำบุญเล็ก บุญใหญ่ เลี้ยงผีบ้าน ผีบรรพบุรุษ ปีใหม่ล่าหู่ ในพิธีการต่างๆ จะมีการเต้นจะคีเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจอยู่ในพิธีการเสมอ ชุมชนชาวล่าหู่บ้านจำโป้ มีประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญ อาทิ เทศกาลกินวอปีใหม่ ชาวล่าหู่จะจัดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคมของทุกปี วันไม่สามารถกำหนดได้แน่นอนในแต่ละปี “แกมู” หรือ “หมอผี” จะเป็นผู้ดูฤกษ์วันที่เหมาะสม ประเพณีกินวอปีใหม่ของชาวล่าหู่จะจัดขึ้น 7 วัน 7 คืน กิจกรรมในแต่ละวันจะมีความแตกต่างกันไป เป็นการเฉลิม

ฉลองต้อนรับปีใหม่ของชาว ลาหู่ จากประเพณีความเชื่อดังกล่าวทำให้วิถีชีวิตและสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนมีความมั่นคงปลอดภัยเนื่องจากมีความเชื่อในเรื่องผีและการถูกลงโทษจากผีและบรรพบุรุษหากประพฤติในสิ่งที่ไม่ดี ความเชื่อดังกล่าวจึงส่งผลต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และความสงบสุขของชุมชน ดังคำกล่าวของสมาชิกชุมชนท่านหนึ่งที่ว่า

“... เรามีกฎต่างๆ ทำสืบๆ กันมานานละ บางทีก็จะมีพระช่วยอบรมและทำพิธีต่างๆ บางเรื่องก็จะทำตามที่ทำมาเพื่อให้หมู่บ้านสงบเช่นให้หัวผีบางทีก็มีทั้งศาสนาพุทธบางทีก็เหมือนศาสนาผี แต่ก็ดีคือทุกคนต้องทำตามไม่กล้าทำผิดกฎผิดผี ...”

อาซีฟ ชาวลาหู่ทำการเกษตรเพื่อเลี้ยงชีพ ปลูกข้าวไร่หมุนเวียน ปลูกพืชผักไว้กินไว้ขายและเลี้ยงหมูไว้ใช้ในพิธีกรรมและเป็นอาหาร ส่วนใหญ่สมาชิกในชุมชนประกอบอาชีพการเกษตร เลี้ยงสัตว์ หาของป่า รับจ้างทั่วไป ให้บริการการท่องเที่ยวและค้าขาย

ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม บ้านจำโบมีแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและบริเวณใกล้เคียงบ้านจำโบที่มีจุดเด่นและน่าสนใจ รวมถึงประเพณีของชาวลาหู่

การปกครอง ชุมชนมีผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนเป็นคนในพื้นที่และอยู่ในชุมชนมานานกว่า 20 ปี ได้มาจากการเลือกตั้ง โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ซึ่งการที่มีผู้นำที่เข้มแข็งและร่วมก่อตั้งชุมชนและเป็นที่เชื่อมั่นและศรัทธาของคนในชุมชนจึงก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังคำกล่าวของสมาชิกชุมชนที่ว่า

“... ผู้ใหญ่ท่านดีดูแลชุมชน วันๆ ก็ออกไปบ้านนั้นบ้านนี้มีอะไรดีๆ ก็จะมาบอกมาแนะนำ ทำงานหนักนะ ชาวบ้านรักและเชื่อมั่น ...”

กลุ่มผู้นำที่ทำหน้าที่ดูแลชุมชนนั้นได้มาโดยการเลือกตั้งจากคนในชุมชน เห็นว่ามีความสมบัติที่เหมาะสม ประกอบกับผู้นำทั้งหมดเป็นคนในพื้นที่จึงมีความรักความผูกพัน ความหวงแหน และรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน ดังคำกล่าวของผู้ใหญ่บ้านที่ว่า

“... ผมได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้านก็ต้องทำเต็มที่ มีอะไรทำได้ก็ทำเพื่อให้ชาวบ้านอยู่ดีกินดี ...”

2. สภาพปัญหาด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านจำโบ

จากการสัมภาษณ์ตำรวจท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ตำรวจสถานีตำรวจปางมะผ้า และผู้นำชุมชน ในประเด็นสภาพการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว ในส่วนองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมประกอบด้วยด้านต่างๆ 3 ด้าน คือ 1) ผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) 2)เหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของ ที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย มุ่งหมายกระทำความผิด หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ และ 3) โอกาส (Opportunity) ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย มีความสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม มีประเด็นที่สำคัญดังนี้

2.1 ประเด็นภูมิศาสตร์ที่ตั้ง

จากการศึกษาสภาพทั่วไปและการลงพื้นที่ที่ชุมชนเพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านจำโบพบว่า สภาพภูมิศาสตร์ที่ตั้งของชุมชนบ้านจำโบ ไม่เอื้อต่อการเกิดปัญหาด้านอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) ด้านเหยื่อ (Victim)/หรือด้านเป้าหมาย (Target) ทั้งบุคคล สถานที่ และวัตถุสิ่งของ จากการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่มมีความคิดเห็นเป็นไปในทางเดียวกันคือ ชุมชนยังไม่เคยมีปัญหาหรือการเกิดเหตุการณ์อาชญากรรมเกิดขึ้น และคิดว่าชุมชนมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม ที่ตั้งของชุมชนอยู่ใกล้กับด้านทหาร โอกาส (Opportunity) และช่วงเวลา (Time) ที่อาจจะเอื้อต่อการเกิดอาชญากรรมได้น้อย ชุมชนบ้านจำโบไม่เคยเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยด้านอาชญากรรม สอดคล้องกับข้อมูลการเกิดอาชญากรรมในท้องที่จากสถานีตำรวจภูธรปางมะผ้าไม่พบข้อมูลและสถิติการเกิดอาชญากรรมและความไม่ปลอดภัยในชุมชนบ้านจำโบ ดังคำกล่าวของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“... เรื่องอาชญากรรมไม่มี ...”

“... เรื่องอาชญากรรมไม่เป็นห่วงเลยเป็นห่วงเรื่องอุบัติเหตุ ...”

“... บ้านจำโบปกติจะไม่มียาอาชญากรรมเพราะว่าใกล้กับด้านทหาร ชุมชนเข้มแข็ง มีการจัดการบริหารภายในชุมชน จะไม่มีเรื่องอาชญากรรม แต่จะมีเรื่องความรุนแรงในครอบครัว ...”

“... ปริมาณคดีหรือการเกิดเหตุในชุมชนจะเป็นคดีอาญา คดีป่าไม้ ไม่ใช่คนในพื้นที่ คดีอาชญากรรมไม่มี ...”

“... ผมทำงานในพื้นที่ไม่เคยได้รับแจ้งอาชญากรรมนะ สภาพทั่วๆ ไปของบ้านจำไปหมดว่าปลอดภัยดีนะ ชุมชนเค้าดี ช่วยเหลือกัน แต่ถ้ามีกล้องวงจรปิดตามถนนหลักๆ ในหมู่บ้านก็จะดี ...”

“... ผมมาท่องเที่ยวเพราะชอบบรรยากาศและศึกษาข้อมูลมาเบื้องต้นคิดว่าที่น่าเที่ยวและน่าจะปลอดภัยเพราะอยู่ใกล้ด่านทหาร ถนนหนทางสะดวก ... เรื่องอาชญากรรมไม่ค่อยกังวลห่วงแต่อุบัติเหตุ ...”

“... พื้นที่ของบ้านจำไปมีความเสี่ยงการเกิดอาชญากรรมคิดว่าเป็น ร้านก๋วยเตี๋ยวมียุทธโอกาสเสี่ยง อาจจะมีขโมย ลักของ ตอนนักท่องเที่ยวเผลอเพราะนักท่องเที่ยวเยอะ ...”

“... ปามาเที่ยวกับลูกๆ สนุกดีพอหลังเกษียณก็ไม่ว่าทำอะไร พอมีกำลังก็เลยพากันเที่ยว ที่มาที่นี่เพราะลูกชายหาข้อมูล เค้าพามา ไปถ้าปาลามาก็สวยดี ... เรื่องความปลอดภัยปากก็ไม่ห่วงนะเพราะเห็นคนมาเที่ยวกันเยอะสะดวก ใกล้ค่ายทหาร ...”

“... พวกผมมาเที่ยวกันเลาะลงมาจากปาย ซีมอเตอร์ไซด์กันมาเป็นกลุ่ม 5 คนก็สนุกดีครับ มาที่นี่เพราะว่าสวยดี ดูในยูทูบ ... เรื่องอาชญากรรมก็ได้กังวลอะไรนะครึ้นคิดว่าที่นี่ไม่มีอะไร พวกผมน่าจะกลัวมากกว่า ...”

“... พวกพี่มาเที่ยวก็มากันหลายคนไม่ค่อยห่วงเรื่องจี้ ปล้น อาชญากรรมเรามาเป็นทีมซิมอเตอร์ไซด์มากันแข็งแรงกันมีแต่ผู้ชายบึกบึน ...”

2.2 ประเด็นความเสี่ยงต่อความปลอดภัย

จากการลงพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มให้ความเห็นว่าชุมชนบ้านจำไปมีความเสี่ยงต่อการเกิดความไม่ปลอดภัยด้านอาชญากรรมต่ำ แม้ว่าชุมชนบ้านจำไปมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งที่พักค้างคืนและไม่พักค้างคืน แต่สถานที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมเปิดให้บริการช่วงกลางวันเท่านั้น ไม่ว่าจะสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน อาทิเช่น ร้านก๋วยเตี๋ยวหอยขา หรือร้านกาแฟสด ที่เป็นแหล่งรวมของนักท่องเที่ยวทุกคนที่จะต้องแวะ เปิดให้บริการเฉพาะช่วงกลางวัน และไม่พบว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาความไม่ปลอดภัยด้านอาชญากรรม ยกเว้นประเด็นความเสี่ยงต่อความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุจราจร ผู้ให้

ข้อมูลสำคัญให้ข้อคิดเห็นว่า สภาพการจราจรในชุมชนบ้านจำโบค่อนข้างไม่เป็นระเบียบ ไม่มีการกำหนดจุดจอดรถที่ชัดเจน ไม่มีระบบบริหารจัดการที่ดีเพียงพอ สิ่งปลูกสร้างที่ยื่นออกไปบริเวณหน้าผาหรือที่สูงชันมีความเสี่ยงต่อการถล่มหรือพังลงมาในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เนื่องจากไม่มีการกำหนดน้ำหนักที่สามารถรองรับได้ ประกอบกับเป็นสถานที่ของเอกชนและไม่มีหน่วยงานที่มากำกับดูแลอย่างจริงจัง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ชุมชนบ้านจำโบมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยในด้านการเกิดอุบัติเหตุและการพังถล่มของสิ่งปลูกสร้างที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่มีการตรวจสอบอย่างเป็นระบบมากกว่าปัญหาด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว ดังคำกล่าวที่ว่า

“... ผมเป็นตำรวจท่องเที่ยวออกตรวจพื้นที่มาตลอดไม่เคยเห็นว่าบ้านจำโบมีอาชญากรรมนะ จะมีก็เรื่องอุบัติเหตุ เมื่อเช้าก็ช่วยไป 1 ราย ทำอะไรก็ไม่ค่อยเป็นเท่าไรเรื่องปฐมพยาบาล ถ้ามีอุปกรณ์ให้ ได้รับการฝึกอบรมก็คงจะดีและพกอุปกรณ์ติดรถมาเลยเวลาออกตรวจพื้นที่ ...”

“... เป็นห่วงเรื่องสิ่งปลูกสร้างถล่มเพราะไม่สามารถไปตรวจสอบได้ บางครั้งเห็นเค้าต่อเติมก็ไม่รู้จะทำยังไงก็คอยสอดส่องดูแลและแนะนำพอที่จะทำได้ ห่วงเรื่องไม่หักเพราะไม่ใช่เหล็กเสาเข็มก็ไม่มี ...”

2.3 ประเด็นสภาพการจัดการความปลอดภัย

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านจำโบ ไม่พบปัญหาด้านอาชญากรรม แต่พบประเด็นปัญหาด้านการจราจร สภาพการคมนาคมด้านการจราจรทางบก มีถนนสายหลักที่สำคัญตัดผ่านกลางหมู่บ้านเชื่อมโยงไปยังชุมชนอื่นๆ ลักษณะถนนเป็นถนนสองเลนส์ รถวิ่งสวนไปมาได้ ผิวถนนขรุขระ มีร่องหลุมและลักษณะโค้งหักศอกเป็นบางช่วง ลักษณะถนนค่อนข้างแคบแคบไปตามลักษณะภูเขา ที่เป็นภูมิประเทศของที่ตั้งชุมชน มีไหล่ทางที่แคบ มีป้ายจราจรเป็นบางช่วง บางป้ายไม่ชัดเจน สภาพการจราจรช่วงกลางวันที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากค่อนข้างหนาแน่นมาก ดังคำกล่าวที่ว่า

“... เรื่องอาชญากรรมไม่ค่อยกังวลห่วงแต่เรื่องอุบัติเหตุเพราะโค้งเยอะและบางจุดถนนขรุขระ เมื่อเข้าก็เห็นท้องท้องเขียวช้ำบักไบเทโค้งน่ากลัวมาก โดยเฉพาะพวกฝรั่ง ...”

จากการสอบถามข้อมูลพบว่าเคยมีอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ชุมชนบ้านจำโบ้ จึงมีหน่วยรับแจ้งเหตุช่วยเหลือชุมชนและนักท่องเที่ยว ที่สำคัญคือหน่วยทหารร้อย ร. 721 ฐานจำโบ้ ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน เป็นหน่วยรับแจ้งเหตุช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ประสบอุบัติเหตุขณะท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านจำโบ้ หรือศูนย์รับแจ้งอุบัติเหตุโรงพยาบาลปางมะผ้าและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นอกจากนี้ยังมีชุดมวลชนสัมพันธ์ สภ. ปางมะผ้า ร่วมกับ เจ้าหน้าที่ทหารร้อย ร.721 (จำโบ้) และผู้นำท้องถิ่นในการตรวจตราและบริการประชาชนและนักท่องเที่ยวในชุมชน นอกจากนี้ในส่วนของการรับแจ้งเหตุ สมาชิกในชุมชนสามารถแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัยต่างๆ ได้ที่บ้านผู้ใหญ่บ้านซึ่งตั้งอยู่ในชุมชน หรือสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

ประเด็นสภาพการจัดการความปลอดภัยของชุมชนบ้านจำโบ้ ชุมชนมีข้อกำหนดพึงปฏิบัติของนักท่องเที่ยวเมื่อมาท่องเที่ยว โดยต้องถือปฏิบัติตามกฎของหมู่บ้าน ซึ่งติดประชาสัมพันธ์ภายในจุดต่างๆ ของชุมชน และเจ้าของบ้านที่มีนักท่องเที่ยวมาพักอาศัยต้องแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบดังนี้

- 1) นักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม
- 2) นักท่องเที่ยวควรแต่งกายให้มิดชิด
- 3) ทิ้งขยะเฉพาะในจุดที่จัดให้
- 4) ห้ามตัดไม้/เด็ดดอกไม้-พืชน-สมุนไพร ที่พบในระหว่างเส้นทาง

และในพื้นที่ชุมชน

5) ในช่วงงานประเพณีกินวอ ห้ามนักท่องเที่ยวเก็บเอาไปไม้-พืชน-สมุนไพรใดๆ เข้าหมู่บ้านเพราะชุมชนเชื่อว่าเป็นการนำพาสิ่งอัปมงคลเข้าสู่ชุมชน

6) การเยี่ยมชมจุดต่างๆ ต้องให้เจ้าบ้านหรือกลุ่มท่องเที่ยวในชุมชนพาเยี่ยมชม

ในส่วนของการจราจร ชุมชนร่วมกับภาคส่วนราชการในพื้นที่มีนโยบายรณรงค์ให้สวมหมวกกันน็อค มีโครงการซ่อมแซมถนน มีการเตรียมการป้องกันอุบัติเหตุในช่วงสงกรานต์เป็นประจำทุกปีโดยร่วมกับหน่วยงานราชการใน

พื้นที่ มีวิเคราะห์จุดเสี่ยง และทำป้ายไวนิลประชาสัมพันธ์ข้อความ เช่น ไค้งอันตราย มีการติดประชาสัมพันธ์เบอร์โทรฉุกเฉินและป้ายจราจรและป้ายเตือนต่างๆ อย่างชัดเจนตลอดเส้นทางคมนาคมในชุมชน ในส่วนของหน่วยงานในชุมชนมีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการช่วยเหลือเมื่อมีอุบัติเหตุจราจรเกิดขึ้น

อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพการจัดการความปลอดภัยของชุมชนบ้านจำโป้ คือ การเฝ้าระวังดินโคลนถล่ม ชุมชนมีการจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน ตำบลปางมะผ้า ร่วมกับกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อปี พ.ศ.2558 มีการสำรวจพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม และประสานงานกับผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำในชุมชน เพื่อคัดเลือกตัวแทนเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังเตือนภัยดินถล่ม ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. สมาชิกสภาเทศบาลตำบล และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม โดยบ้านจำโป้ มีจำนวน 7 คน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ตรวจวัด ปริมาณน้ำฝน

ในส่วนของสถานีตำรวจท่องเที่ยว 4 กองกำกับการ 2 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 2 ที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ มีการจัดการความปลอดภัย โดยมีแผนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรักษาความสงบเรียบร้อย และการดูแลอำนวยความสะดวกด้านการจราจร การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ที่ชัดเจน และบังคับใช้จริงจัง ซึ่งในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการสัญจร ปัญหาจราจร หรืออาจประสบอุบัติเหตุในระหว่างการเดินทาง อีกทั้งอาจมีบุคคลหรือกลุ่มมิจฉาชีพฉกฉวยโอกาสที่จะกระทำความผิดต่อนักท่องเที่ยวเพื่อมุ่งประสงค์ต่อทรัพย์สิน ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและความไม่สงบเรียบร้อยอาจเกิดขึ้นได้ มีผลต่อความเชื่อมั่นในการท่องเที่ยว และกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยว จนเกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ ตำรวจท่องเที่ยวจึงมีการกำหนดแผนเพื่อบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้บริการและดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนคุ้มครองผลประโยชน์ของนักท่องเที่ยว และสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว โดยจัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจตราป้องกันและปราบปรามคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่อาจเกิดขึ้นบริเวณสถานีขนส่ง สถานที่พักผู้โดยสาร แหล่งท่องเที่ยว ตรวจสอบบุคคลตามหมายจับค้างเก่าที่อาจเดินทางกลับภูมิลำเนา หรือท่องเที่ยวทางเครื่องบิน รถโดยสารประจำทาง โดยตรวจสอบผ่านระบบศูนย์ข้อมูลอาชญากรรม สำนักงานตำรวจ

แห่งชาติ (PDC) ที่ใช้ในปัจจุบัน มีการกำชับให้ทุกพื้นที่ที่หามาตรการป้องกันอาชญากรรมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และช่วงเวลา เพื่อป้องกันและตัดโอกาสกลุ่มผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายที่จะก่อเหตุ กำหนดมาตรการเฝ้าระวังสถานการณ์ การสืบสวนหาข่าวเชิงลึก การระดมกวาดล้าง ปิดล้อมตรวจค้นสถานที่เป้าหมาย และให้หน่วยที่เกี่ยวข้องเพิ่มความเข้มในการตั้งจุดตรวจจุดสกัด ด้านตรวจบุคคล ยานพาหนะ (โดยเฉพาะยานพาหนะที่ต้องเฝ้าระวัง) เพื่อตรวจค้นอาวุธปืน อาวุธสงคราม วัตถุระเบิด ยาเสพติดให้โทษและสิ่งของผิดกฎหมาย บูรณาการกำลังกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งจุดตรวจ จุดสกัดในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง/เส้นทางที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือเส้นทางที่คนร้ายมักใช้หลบหนี สายตรวจทุกประเภท ต้องตรวจตราสวนสาธารณะ แหล่งมั่วสุม ร้านข้าวต้มใต้ร่ม ร้านคาราโอเกะ สถานบริการ สถานที่จำหน่ายสุรา สถานีขนส่ง ที่พักผู้โดยสาร และถ่ายรูปทำประวัติวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงต้องสงสัย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการสืบสวนจับกุมหลังเกิดเหตุ และควบคุมการจำหน่ายสุรา การเปิด-ปิดสถานบริการให้เป็นไปตามกฎหมาย ขอความร่วมมือเจ้าของ ผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้า ร้านค้า ร้านสะดวกซื้อ หมู่บ้านจัดสรร กำชับพนักงานรักษาความปลอดภัย ตรวจสอบความพร้อมของโทรศัพท์มือถือวงจรปิด รวมทั้งแนะนำการสังเกตจดจำตัวนิรูปพรรณและยานพาหนะผู้ต้องสงสัย การบันทึกภาพคนร้าย ผู้ต้องสงสัย ด้วยโทรศัพท์มือถือ และการแจ้งข้อมูลบุคคล ยานพาหนะที่มีพิรุธหรือต้องสงสัย ให้สถานีตำรวจท้องที่ทราบโดยเร็ว นอกจากนี้ยังมีการกำหนดหมายเลขโทรศัพท์ เบอร์ 1155 เป็นช่องทางหลักในการรับแจ้งเหตุจากประชาชน รวมทั้งข้อมูลการจราจรและการนำผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุหรือเหตุอื่นๆ เข้ารับการรักษาพยาบาลให้ได้โดยเร็วที่สุด ในการติดต่อสื่อสารแจ้งข้อมูลสภาพการจราจรและอุบัติเหตุ ใช้แอปพลิเคชัน Police i lert u มาเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารสองทางกับประชาชนอีกช่องทางหนึ่ง เพื่อร่วมกันติดตามและเฝ้าระวังเหตุร้ายและความเคลื่อนไหวต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ประสานขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการปฏิบัติระหว่างตำรวจ เพื่อสนับสนุนข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจตลอดจนการปฏิบัติ โดยเฉพาะบุคคล กลุ่มคนที่ต้องเฝ้าระวัง บุคคลต้องห้ามหรือมีหมายจับ จัดทำแผนเผชิญเหตุหรือมาตรการในการป้องกันการฉวยโอกาสของผู้ไม่หวังดี หรือผู้เสียผลประโยชน์ก่อความไม่สงบในพื้นที่ โดยเพิ่มความเข้มในการตรวจรักษาความปลอดภัยสถานที่เชิงสัญลักษณ์ พื้นที่สถานที่ราชการ สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม และสถานที่สำคัญต่างๆ เช่น ท่า

อากาศยาน สถานีขนส่งผู้โดยสาร ตลอดจนสถานทูตหรือสถานกงสุลของรัฐต่างประเทศ หรือสถานที่ทำการองค์การระหว่างประเทศ ที่อาจตกเป็นเป้าหมายในการก่อเหตุ/สร้างสถานการณ์ บุคลากรกำลังกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมปฏิบัติการทางยุทธวิธี โดยเฉพาะชุดเคลื่อนที่เร็ว ชุดปฏิบัติการพิเศษ ชุดเก็บกู้วัตถุระเบิด ชุดเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ชุดตรวจพิสูจน์ที่เกิดเหตุ ชุดบันทึกภาพ รวมทั้งสิ่งอุปกรณ์ เครื่องใช้ให้สามารถสนับสนุนการปฏิบัติได้โดยเร็วที่สุดเมื่อเกิดเหตุ

นอกจากนี้ ในการจัดการความปลอดภัย มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนทุกแขนง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารแจ้งเตือน และขอความร่วมมือประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในช่วงเทศกาล โดยเฉพาะการออกจากบ้าน โรงแรม ที่พัก การทิ้งเด็ก ผู้สูงอายุอยู่เพียงลำพัง ให้มีการแจ้งเตือนถึงภัยจากกลุ่มมิจฉาชีพที่เข้ามาและใช้อุบายแอบอ้างในรูปแบบต่างๆ การออกไปทำธุระนอกบ้าน โรงแรม ที่พัก หรือไปท่องเที่ยว ไม่ควรใส่เครื่องประดับหรือของมีค่าหรือวางทรัพย์สินมีค่าไว้ในรถยนต์ อันเป็นเหตุจูงใจให้มีการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินได้ง่ายขึ้น รวมทั้งให้ระมัดระวังการถูกมอมยาเพื่อปลดทรัพย์ การใช้ธนบัตรปลอมในการใช้จ่ายซื้อสินค้า เพิ่มความระมัดระวังการถูกโจรกรรมเงินจากบัตรเอทีเอ็ม (สกินเมอร์) โดยหลีกเลี่ยงการกดเงินจากตู้เอทีเอ็มที่อยู่บริเวณที่เปลี่ยว ไม่มีคนพลุกพล่าน ไม่มีแสงสว่างเพียงพอ และไม่มิกล่องวงจรปิด ให้ปฏิบัติตามกฎหมายจราจรโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะเรื่องเมาไม่ขับ ห้ามดื่มสุราในขณะขับรถ หรือโดยสารรถยนต์ ไม่ใช่โทรศัพท์ในขณะขับซิ่งรถ ไม่ขับรถในขณะที่ร่างกายอ่อนเพลีย รณรงค์ให้ผู้ขับซิ่งรถจักรยานยนต์ใช้หมวกนิรภัยและผู้ขับรถยนต์ให้คาดเข็มขัดนิรภัย และการไม่ขับรถเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

ในการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัย ชุมชนบ้านจำโปมีการขอความร่วมมือจิตอาสาในพื้นที่เข้าร่วมการปฏิบัติให้เหมาะสมกับ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ให้มีการประสานงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด มีความพร้อมปฏิบัติหน้าที่ ใช้กิริยาจาที่สุภาพเหมาะสม เจ้าหน้าที่ตำรวจระมัดระวังการพกพาและใช้อาวุธปืน ประชุมซักซ้อมการปฏิบัติตามยุทธวิธีตำรวจสม่ำเสมอ มีแนวทางการช่วยเหลือเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บที่ชัดเจน เพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่และประชาชน

จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษาพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน บนฐานของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมที่ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้กระทำผิด ด้านเหยื่อ และด้านโอกาส เพื่อลดช่องโอกาสการเกิดอาชญากรรม และใช้หลักการการมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างความร่วมมือ ให้ชุมชนมีเกราะป้องกันตนเอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวปลอดภัย และมั่นใจในการท่องเที่ยว ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ที่ว่า ความปลอดภัยเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ในการที่จะเกิดความปลอดภัยในการท่องเที่ยว การลดปัญหาการเกิดอาชญากรรมและเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยต่างๆจากการท่องเที่ยว การมีจิตสำนึกของผู้ให้บริการหรือเจ้าบ้านในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญและจำเป็น จิตสำนึกที่ดีในการจัดการความปลอดภัยไม่ให้เกิดอาชญากรรม ทั้งด้าน พุทธิพิสัย (Cognition) จิตพิสัย (Affection) และทักษะการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Psychomotor or behavior) ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก ความใส่ใจ และจัดการต่อเหตุการณ์หรือปัญหาต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านอาชญากรรม หรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามทำให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป ตามแนวคิดทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม ซึ่งจากการศึกษาจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้าน จำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนครั้งนี้ พบว่าทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกที่ดีในการจัดการความปลอดภัยไม่ให้เกิดอาชญากรรมทั้งด้าน พุทธิพิสัย (Cognition) จิตพิสัย (Affection) และทักษะการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Psychomotor or behavior) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบประเด็นที่สำคัญแต่ละด้าน ดังนี้

1. จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain)

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีความเห็นสอดคล้องกันว่า สมาชิกในชุมชนบ้านจำโป้และเจ้าของโฮมเตย์มีความรู้ในการดูแลและป้องกันตนเองจากการเกิดอาชญากรรมสามารถให้การดูแลนักท่องเที่ยวได้ และ

สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย ทำให้ป้องกันปัญหาการเกิดอาชญากรรมกับนักท่องเที่ยวได้ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“... มาเที่ยว ... ที่มาที่นี่ ... หาข้อมูล ... เรื่องความปลอดภัยบ้างก็ไม่ห้วนนะ ... บ้างก็พอมีความรู้ในการดูแลตัวเองให้ปลอดภัย ...”

“... มาเที่ยวบ้างก็เตรียมตัวในการดูแลตนเองเหมือนกันก็ศึกษาข้อมูล จำจากทีวีแนะนำวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในการท่องเที่ยว ...”

“... การป้องกันสำคัญแม้จะยังไม่เคยมีการเกิดอาชญากรรมแต่ก็ต้องช่วยๆ กันเป็นหูเป็นตาสอดส่อง และต้องมีความรู้ทุกๆ คนต่างก็ช่วยกัน ...”

“... ทางตำรวจท่องเที่ยวก็จะมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และออกตรวจพื้นที่ แจกแผ่นพับต่างๆ บางทีชุมชนขอให้ไปแนะนำอะไรก็จะไปร่วมเคำมีความรู้ดีนะ ...”

ในประเด็นด้านความรู้ความเข้าใจนั้น พบประเด็นที่ควรพัฒนาคือ ความรู้และทักษะเรื่องการดูแลเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับอุบัติเหตุหรือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“... จะมีก็เรื่องอุบัติเหตุ ... ทำอะไรก็ไม่ค่อยเป็นเท่าไรเรื่องปฐมพยาบาลถ้ามีอุปกรณ์ให้ ได้รับการฝึกอบรมก็คงจะดีและพกอุปกรณ์ติดรถมาเลยเวลาออกตรวจพื้นที่ ...”

“... ห่วงแต่เรื่องอุบัติเหตุเพราะโค้งเยอะและบางจุดถนนขรุขระ เมื่อเข้าก็เห็นท่องเที่ยวท่องเที่ยวขึ้นบ๊อคเทไค้งน่ากลัวมาก โดยเฉพาะพวกฝรั่ง ...”

2. จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว โดยชุมชนด้านจิตพิสัย (Affective domain)

จากการสัมภาษณ์และศึกษาบริบทพื้นที่พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความตระหนัก ใส่ใจ และมีทัศนคติที่ดีในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัย โดยชุมชนบ้านจำโบ้ มีความเชื่อที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ทุกคนมีความต้องการให้การท่องเที่ยวมีความปลอดภัยทั้งจากการเกิดอาชญากรรมและอุบัติเหตุ และไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์ขึ้น ชุมชนให้ความใส่ใจในประเด็นดังกล่าวโดยให้ความร่วมมือในการช่วยสอดส่องดูแลเป็นเจ้าบ้านที่ดีที่ช่วยดูแลนักท่องเที่ยว ร่วมกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนที่ได้รับการเห็นร่วมกัน

ภายในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดชมวิหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของชุมชนที่น่าสนใจ และชุมชนกำหนดไว้ คือต้องให้เจ้าของโฮมสเตย์หรือคนในชุมชนเท่านั้นพาไปเยี่ยมชม โดยมีค่าบริการครั้งละ 100 บาท/คน นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางไปเองได้เพราะอาจเกิดอันตราย นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนวทางการเฝ้าระวังเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอาชญากรรมและอุบัติเหตุ ควรมีการวางระบบการจราจรที่ดีภายในชุมชน มีการติดตั้งไฟส่องสว่างและกล้องวงจรปิดในบางจุดที่สำคัญ ในชุมชนรวมทั้งต้องการให้มีระบบบริหารจัดการและการบังคับใช้ระเบียบในการต่อเติมร้านค้าบ้านพักที่อยู่บริเวณหน้าผาสูงชันเพื่อป้องกันอันตราย ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“... เราต้องช่วยๆ กันดูแลอย่างดีไม่ให้เกิดอันตราย แต่ที่ห่วงๆ ก็ถนนี่แหละ บางทีก็มีรถขับเร็วๆ และก้ห่วงร้าน ... กลัวถล่ม ...”

“... เรายกกฎต่างๆ ทำสื่บๆ กันมานานละ ... บางเรื่องก็จะทำตามทีพ่อแม่ทำมาเพื่อให้หมู่บ้านสงบ ... ทุกคนต้องทำตาม ...”

“... โจทย์มอยากให้อู่ลานโรงเรียนเป็นที่จอดรถจะได้ปลอดภัยไม่ต้องจอดเกะกะถนนไม่ปลอดภัย ... แต่ยังไม่ได้ทำ ...”

“... เรื่องการจัดการชุมชนของบ้านจำโป้เค้าทำของเค้าเอง ชาวบ้านทำได้ดี ได้ดีกว่าอีก ...”

“... การพานักท่องเที่ยวไปชมแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ คนพาไปต้องผ่านการอบรมจาก CBT ไม่ใช่่วอยากทำทำได้เลยต้องมีความปลอดภัยการดูแลนักท่องเที่ยวก็ต้องดูได้จำกัด ...”

3. จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว โดยชุมชนด้านการปฏิบัติหรือการกระทำ (Psychomotor domain)

จากการสัมภาษณ์และศึกษาบริบทพื้นที่ที่พบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

3.1 ชุมชนเข้มแข็ง บ้านจำโป้ มีระบบบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เน้นการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์)

จากการสัมภาษณ์และสำรวจพื้นที่พบว่า ชุมชนบ้านจำโป้มีจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวของชุมชนในการลดหรือป้องกันการเกิดอาชญากรรมในด้านทักษะการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Psychomotor or behavior) ชุมชนดำเนินการอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายในการดำเนินการ จัดการความปลอดภัยด้าน

อาชญากรรมในการท่องเที่ยวของชุมชน สามารถเพิ่มความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ ในการดูแลความสงบเรียบร้อยของชุมชนพบว่า สมาชิกในชุมชน คณะกรรมการชุมชนและผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการมีประชุมร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน มีการนำเสนอประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่างๆ รวมทั้งการเพิ่มความปลอดภัยและความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว มีการนำเสนอสิ่งที่นักท่องเที่ยวเสนอแนะประจำเดือน ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาและข้อตกลงร่วมกันของชุมชน ดังคำกล่าวของเจ้าของโฮมสเตย์ที่ว่า

“... ประชุมกันทุกเดือน มีชาวคราวอะไรก็จะมาบอกกัน มีอะไรดีๆ ใหม่ๆ ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวปลอดภัยอยากมาเราจะมาคุยกัน บางทีก็เชิญกลุ่มเครือข่าย CBT มาบ้าง อบต. และอนามัยมาบ้างมาให้ความรู้ต่างๆ ทุกคนที่ทำโฮมสเตย์ต้องทำให้ได้ตามที่มีบอกตามข้อที่ว่าของ CBT ไม่งั้นไม่ผ่าน นักท่องเที่ยวก็จะไม่มาเพราะเค้าจะไม่มั่นใจ เหมือนผมให้ไปกรุงเทพฯ อะไรๆ ก็ไม่รู้เราก็กลัวๆ ...”

“... ต้องติดป้ายหน้าบ้านว่าเป็นโฮมสเตย์มีเบอร์ติดต่อ ชื่อเจ้าของ ต้องทำเพื่อให้คนมั่นใจเพื่อเค้าต้องการอะไร สัมอะไรก็โทรมาได้หรือเผื่อจะมาใหม่ก็โทรมา ...”

“... อยู่ชุมชนนี้ต้องทำกติกาจะเอาตามใจไม่ได้ ไม่งั้นไม่ปลอดภัยแน่นอนไปหมด ...”

“... การทำงานกับชุมชนไม่มีปัญหาอะไร ชุมชนให้ความร่วมมือ สามัคคีช่วยเหลือกัน ...”

“... รัฐบาลเคยเข้าไปส่งเสริมเค้ายังไม่ อยากทำเพราะว่าเค้ามียุทธศาสตร์ของชุมชนเค้าอยู่แล้ว เราเป็นหน่วยส่งเสริมตามที่เค้าร้องขอมา ...”

“... โฮมสเตย์ในเครือข่ายกับที่ทำเองไม่มีปัญหาขัดแย้งกัน ถ้าใครเครือข่ายเต็มก็จะกระจายให้ แต่เครือข่ายต้องมาก่อน ...”

3.2 มีภาคีเครือข่ายร่วมสนับสนุนการจัดการปัญหาด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและมีนโยบายที่ชัดเจน

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านจำปามีภาคีเครือข่ายที่ร่วมดูแลและส่งเสริมการท่องเที่ยว ภาคีเครือข่ายที่สำคัญ อาทิเช่น กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism; CBT) กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มเยาวชนจิตอาสา งานการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาชุมชนจังหวัด ศูนย์โอท็อป

(OTOP) ดำรงในท้องที่ทั้งตำรวจท้องที่เยวแม่ฮ่องสอนและตำรวจภูธรปางมะผ้า โดยพบว่าชุมชนบ้านจำโบมีตำรวจท้องที่เยวมาตรวจตราความปลอดภัยเป็นระยะเดือนละครั้งเป็นอย่างน้อย ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“... จะออกตรวจในพื้นที่แต่ละแหล่งท้องที่เยวต่างๆ ในพื้นที่อำเภอปางมะผ้า จะมี บ้านจำโบ ถ้าตลอด จุดชมวิวกิ่วลม ...”

“... จะออกตรวจแล้วแต่โอกาส อย่างน้อยๆ 3 ครั้ง ต่อเดือน ... ปกติที่ออกมาตรวจต้นสังกัดจะมอบหมายมาให้ออกตรวจในพื้นที่ต่างๆ แต่เราจะเป็นคนออกแบบการออกตรวจเองว่าวันนี้จะไปที่ไหน ...”

“... การออกตรวจก็มีทั้งในเครื่องบินแบบเต็มยศเพื่อให้ชาวบ้านรู้และมั่นใจว่ามีตำรวจท้องที่เยวมาดูแล ผู้ร้ายเกรงกลัว บางทีก็นอกเครื่องบินบ้าง ...”

“... หากมีเหตุการณ์หรือปัญหาอะไรเราก็จะวิทยุถึงกันทันที มีเครือข่ายก็เร็วนะ ...”

“... ผมเป็นตำรวจท้องที่เยวออกตรวจพื้นที่มาตลอดตามตาราง ...”

“... ปกตินโยบายของ สก. ปางมะผ้า ลงพื้นที่เดือนละครั้ง ...”

นอกจากนี้ บ้านจำโบมีหน่วยงานรัฐและเอกชนที่ช่วยสนับสนุนและร่วมพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้แก่ผู้ประกอบการและชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมและกำกับติดตามเกณฑ์มาตรฐานด้านโฮมสเตย์และการท่องเที่ยวเป็นประจำทุกปี ชุมชนมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งสมาชิกในชุมชนได้มีการร่วมกำหนดข้อตกลง กติกา กฎระเบียบต่างๆ ภายในชุมชน และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ความปรองดอง ความรักความสามัคคีและร่วมรับผิดชอบ เป็นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“... เรามีการจัดคิวและจำกัดจำนวนคนต่อบ้าน ถ้วย ให้ได้เท่ากันเราคิดราคาจากค่าหัวคิดเท่ากันหมด ไม่ใช่ชาวบ้านใครสวย บ้านใครใหญ่รับนักท่องเที่ยวไปเยอะไม่ได้ บางทีติดต่อกันก็ต้องมาคุยมาแบ่งจะไปบ้านหลังไหนก็คน เพราะไปเยอะมากดูแลไม่ไหว ไม่ทั่วถึง ต้องให้คนมาพักพอใจกลับไป ...”

“... CBT จะเข้ามาอบรมเรื่องต่างๆ ทุกปีนะทั้งเรื่องความปลอดภัย เรื่องอะไรๆ เยอะแคะมาจากทางเชียงใหม่ก็มี บางทีก็พาเราไปดูว่าที่อื่นๆ ทำกันยังไงและแวะไปกรุงเทพฯ ตอนงานสพฐรัชกาลที่ 9 ก็ได้ไปนะผมว่าที่บ้านจำโบก็ทำดีนะดีกว่าที่ไปดูงานมา ...”

“... อยู่ชุมชนนี้ต้องทำกติกาจะเอาตามใจไม่ได้ ไม่งั้นไม่ปลอดภัยวุ่นวายไปหมด ... อบต. ก็มา CBT ก็มา จังหวัดก็มา ตำรวจก็เห็นบ่อยนะ แต่ก็ไม่มีอะไรนะ ...”

“... ผู้บังคับบัญชาท่านมีนโยบายชัดเจนต้องดูแลตรวจตราพื้นที่ ... วันนี้ท่านก็มากำลังอยู่ร้านก๋วยเตี๋ยว ...”

3.3 มีการสื่อสารการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบหลากหลายช่องทาง

ชุมชนมีการปกครองที่เข้มแข็ง ต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของที่ดี เมื่อมีเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องระมัดระวังจะมีการสื่อสารกันโดยเร็ว เป็นระบบ กำหนดกรรมการชุมชนที่รับผิดชอบชัดเจน เช่น ประธานกลุ่มโฮมสเตย์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน โทรศัพท์ และส่งไลน์ การเดินบอกต่อตามบ้านและโฮมสเตย์ นอกจากนี้ในเทศกาลหรือมีสถานการณ์ที่ต้องระมัดระวังและตรวจตราชุมชนเป็นกรณีพิเศษ จะมีกลุ่มจิตอาสาของชุมชน และอาสาสมัคร อพปร. ของชุมชนช่วยกันตรวจตราและอยู่เวรยามตลอด 24 ชั่วโมงเพื่อดูแลความปลอดภัยให้กับชุมชนและนักท่องเที่ยว ดังคำกล่าวที่ว่า

“... ผมทำโฮมสเตย์และเป็นอาสาสมัคร อพปร. มา 4-5 ปี และเป็นกรรมการหมู่บ้านมา 8 กว่าปี เป็น อสม. ด้วย จะช่วยดูแลชุมชนทุกเรื่องโดยเฉพาะช่วงเทศกาล มาทำเป็นจิตอาสากันตั้งจุดตรวจแถวท้ายหมู่บ้านและปากทางเข้าหมู่บ้านเป็นป้อมตำรวจเก่าแต่ตอนนี้ไม่มีป้อมแล้วเพราะเขาทุบทิ้ง ปัญหาอาชญากรรม ปล้นจี้ไม่เคยมี ส่วนใหญ่จะเป็นอุบัติเหตุเพราะรถเยอะและเป็นทางผ่านไปหมู่บ้านอื่นๆ อีกอย่างที่นี่อยู่ติดด่านทหารก็เลยมีความปลอดภัย ...”

นอกจากนี้ ชุมชนบ้านจำโบ้ มีการเฝ้าระวังและการเตือนภัยที่ติดประกาศอย่างเป็นระบบ มีการทำงานแบบเครือข่ายประสานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆ มีการแจ้งเหตุและมีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกในชุมชนและนักท่องเที่ยวทราบอยู่เสมอและส่งต่อข้อมูลกันภายในชุมชนผ่านผู้นำกลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่ม อพปร. เสียงตามสาย และการบอกต่อ ดังคำกล่าวของสมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สอดคล้องกันที่ว่า

“... มีศูนย์แจ้งเหตุ แจ้งผู้ใหญ่บ้าน ...”

“... ช่องทางการแจ้งเหตุ เบอร์ 191 เบอร์ 1155 หรือกำนันผู้ใหญ่บ้าน...มีติดประชาสัมพันธ์ตามร้านค้า แหล่งที่มีนักท่องเที่ยวนั้น ...”

“... มีการอบรมและช่วยๆ กันดู บางที่บ้านไหนมีคนแก่อยู่คนเดียวก็จะต้องคอยเดินไปบอกให้ระวังๆ ให้เก็บเงินเก็บทองให้ดี ถ้ามีใครมาคุยถ้าไม่ใช่ภาษาถิ่นชนเผ่าก็ไม่ต้องไปคุยเพราะไม่น่าไว้วางใจให้ปิดบ้านไม่ต้องออกมาคุย ...”

3.4 มีกิจกรรมส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนสม่ำเสมอ

ผู้นำชุมชนและแกนนำมีการจัดอบรมให้สมาชิกในชุมชนและร่วมกันเป็นเจ้าภาพที่ดีในการดูแลนักท่องเที่ยว มีการจัดทำบัตรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ออกเสียงตามสาย และติดเบอร์โทรศัพท์และแจกแผ่นพับต่างๆ และประสานร่วมกับตำรวจเพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมต่างๆ ดังคำกล่าวที่ว่า

“... การป้องกันสำคัญแม้จะยังไม่เคยมีการเกิดอาชญากรรมแต่ก็ต้องช่วยๆ กันเป็นหูเป็นตาสอดส่อง และต้องมีความรู้ทุกๆ คนต่างก็ช่วยกัน ...”

“... ทางตำรวจท่องเที่ยวก็จะมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และออกตรวจพื้นที่ แจกแผ่นพับต่างๆ บางที่ชุมชนขอให้ไปแนะนำอะไรก็จะไปร่วมเคำมีความรู้ดีนะ ...”

3.5 มีกฎระเบียบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ชัดเจนและมีการบังคับใช้อย่างเข้มงวด

ชุมชนบ้านจำป๋มีกฎระเบียบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชนที่ชัดเจน มีการประชุมและสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัย ยังยืนยันนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ดังคำกล่าวของเจ้าของร้านค้าในชุมชนที่ว่า

“... เรามีประชุมกันทุกเดือนตอนเย็น เพื่อแจ้งข่าวสารและร่วมกันดูเรื่องต่างๆ ที่ยังไม่ได้ บางทีป้าก็ไปบ้างไม่ไปประชุมบ้างเพราะบางทีเค้าใช้ภาษาชนเผ่า ป้าฟังมาอยู่ได้สับกว่าปียังฟังไม่ค่อยรู้เรื่องในบางอย่าง ...”

จากการเดินสำรวจในชุมชนจะพบว่ามีการตีประกาศกฎระเบียบต่างๆ ป้ายเตือน ป้ายรับรองโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานและแผนที่ท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจและรู้สึกมีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวรวมทั้งการพักค้างคืน

แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการศึกษาจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งนี้ มีการดำเนินการวิจัย โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับสภาพการจัดการความปลอดภัย และจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผลการวิจัยโดยสรุปพบว่า ที่ตั้งของชุมชนบ้านจำโป้ เป็นจุดภูมิศาสตร์ที่สำคัญที่เอื้อต่อความปลอดภัยด้านอาชญากรรม สมาชิกในชุมชนมีจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติที่ดี มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น และเอกชนสนับสนุน มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน มีการบูรณาการความเชื่อและประเพณีวัฒนธรรมมาผสมผสานเป็นกฎกติทางสังคมเพื่อให้ชุมชนอยู่อย่างสงบและเกิดความปลอดภัย แม้ว่าชุมชนจะไม่เคยเกิดอาชญากรรม แต่พบว่า ยังมีกิจกรรมและการดำเนินการเพื่อลดปัจจัยการเกิดอาชญากรรม ทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านผู้กระทำผิด/คนร้าย (Offender) 2) ด้านเหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) บุคคล สถานที่ หรือวัตถุ สิ่งของ ที่ผู้กระทำผิดหรือคนร้าย มุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ และ 3) ด้านโอกาส (Opportunity) ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำผิดหรือคนร้าย มีความสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม แต่อย่างไรก็ตามยังมีความไม่ปลอดภัยด้านอื่นๆ เช่น อุบัติเหตุจากรถ บ้านหรือร้านค้าพังถล่ม และความไม่ปลอดภัยอื่นๆ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเสนอแนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้

1. แนวทางส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) มีดังนี้

1.1 จัดการอบรมและให้ความรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

จากการสัมภาษณ์และศึกษาบริบทพื้นที่พบว่า การส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านความรู้ นั้น ควรมีการให้ความรู้เพื่อให้ทราบวิธีการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน การให้ความรู้ดังกล่าวต้องมีการอบรมและให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวและให้ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องแนะนำแนวทางการจัดการถ้าเกิดความไม่ปลอดภัยระหว่างการท่องเที่ยว โดยมีภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเกิดความยั่งยืน ดังคำกล่าวที่ว่า

“... ทาง อบต. และ CBT ก็จะมาอบรมให้ชาวบ้าน และจิตอาสาต่อเนื่องทุกปีนะ ผมว่าดีเพราะชุมชนดูแลกันได้ ไม่เคยเกิดอาชญากรรมเลย อีกอย่างคิดว่าเค้าคงมีกฎในชุมชนที่เข้มๆ กันก็ดีนะ...”

1.2 สร้างช่องทางให้ความรู้ที่หลากหลาย

จากการสัมภาษณ์พบว่า การมีช่องทางในการให้ความรู้ที่หลากหลายและสื่อที่หลากหลายโดยเฉพาะที่เป็นสื่อที่คนพื้นที่เข้าใจง่าย จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านความรู้ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีการให้ความรู้ในการเฝ้าระวังเกี่ยวกับบุคคลแปลกหน้า หรือคนร้ายที่อาจแฝงเข้ามา ผ่านช่องทางที่หลากหลาย ดังคำกล่าวที่ว่า

“... ผมก็จะออกตรวจพื้นที่และออกไปให้ความรู้ชาวบ้านกับนักท่องเที่ยวทุกครั้ง บางทีก็หยิบเอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์เท่าที่มี ... แต่ก็มี อบต. มาให้คำแนะนำช่วยตรวจตราร่วมกันบ้าง สื่อคำแนะนำไม่ได้ทำเองเอามาจากที่มีจากส่วนกลาง ... เราไม่มีงบประมาณ ...”

“... มาเที่ยวก็เตรียมตัว ... ศึกษาข้อมูล จำๆ จากทีวีแนะนำวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในการท่องเที่ยว ...”

“... มีการอบรมและช่วยๆ กันดู บางที่บ้านไหนมีคนแก่อยู่คนเดียวก็จะต้องคอยเดินไปบอกให้ระวังๆ ให้เก็บเงินเก็บทองให้ดี ถ้ามีใครมาคุยถ้าไม่ใช่ภาษาถิ่นชนเผ่าก็ไม่ต้องไปคุยเพราะไม่น่าไว้วางใจให้ปิดบ้านไม่ต้องออกมาคุย ...”

“... มีการอบรมภาษาให้ชาวบ้านให้สื่อสารได้เพื่อดูแลนักท่องเที่ยวเขาจะได้ปลอดภัย ...”

1.3 ส่งเสริมและให้ความรู้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการและเชื่อมโยงกับการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรม

จากการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นปัญหาที่ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มมีความคิดเห็นว่าจะต้องส่งเสริมทั้งความรู้ ทักษะและสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ คือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“... จะมีก็เรื่องอุบัติเหตุ ... ทำอะไรก็ไม่ค่อยเป็นเท่าไรเรื่องปฐมพยาบาลถ้ามีอุปกรณ์ให้ ได้รับการฝึกอบรมก็คงจะดีและพกอุปกรณ์ติดรถมาเลยเวลาออกตรวจพื้นที่ ...”

“... อยากได้ชุดปฐมพยาบาลติดรถเหมือนกันเวลาออกตรวจพื้นที่จะได้ปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้ ...”

2. แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านจิตพิสัย (Affective domain) ดังนี้

2.1 กระตุ้นให้เกิดความตระหนักและการให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่า ชุมชนบ้านจำโปตระหนักใส่ใจ และให้

ความสำคัญในการจัดการความปลอดภัย โดยเห็นได้จาก การใส่ใจการป้องกันความปลอดภัยเจ้าของโฮมสเตย์ เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถบริการต่างชาติได้ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมาส่งเสริมชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เจ้าของโฮมสเตย์และสมาชิกในชุมชนทุกคนให้ความสนใจและเข้าอบรมทุกปีทั้งที่จัดโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กลุ่ม CBT พัฒนาชุมชนจังหวัด และตำรวจท่องเที่ยว มีการเรียนภาษาอังกฤษเบื้องต้นเพื่อให้สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ คนในชุมชนและ

นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย การบอกต่อ การฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งทุกคนในชุมชนให้ความสำคัญในการจัดการความปลอดภัยในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังคำกล่าวที่ว่า

“... การดูแลนักท่องเที่ยวทุกคนก็จะได้รับการอบรมต้องดูแลยังไงเพื่อให้เขาประทับใจ ราคาก็ต้องเท่ากัน จะพาไปเที่ยวไหนต้องมีคนในชุมชนพาไปจะไปเองไม่ได้จะมีค่าพาไปนิดหน่อย ...”

“... เรามีกฎต่างๆ ทำสื่อบๆ กันมานานละ บางทีก็จะมีพระช่วยอบรมและทำพิธีต่างๆ บางเรื่องก็จะทำตามที่ทำมาเพื่อให้หมู่บ้านสงบเช่นไหว้ผีบางทีก็มีทั้งศาสนาพุทธบางทีก็เหมือนศาสนาผี แต่ก็ดีคือทุกคนต้องทำตาม ...”

2.2 ผู้นำให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญ

จากการสัมภาษณ์ตำรวจท่องเที่ยวและตำรวจภูธรปางมะผ้ามีความเห็นสนับสนุนว่า ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรม ดังคำกล่าวที่ว่า

“... เรื่องการจัดการชุมชนของบ้านจำโป้เค้าทำของตัวเอง ชาวบ้านทำได้ ทำได้ดีกว่าอีก ผมแค่ไปช่วยสนับสนุนส่งเสริมตามที่เขาขอมา ...”

“... เป็นชุมชนเข้มแข็ง มีการตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยว ผู้นำให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ...”

“... สก. ปางมะผ้า ได้มีการให้โปสเตอร์ ให้ข้อมูล ความรู้ สายตรวจได้เข้าไปให้คิวอาร์โค้ดแจ้งเหตุประชาสัมพันธ์ให้กับชาวบ้าน ...”

3. แนวทางส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการปฏิบัติหรือการกระทำ (Psychomotor domain) มีดังนี้

3.1 มีกฎ/ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

ในการอยู่ร่วมกันของชุมชนควรมีกฎกติกาที่สำคัญที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น หากชุมชนบ้านจำโบมีการทะเลาะวิวาทกันในชุมชน ต้องไปสอบสวนที่บ้านผู้ใหญ่บ้านและวางเงินเป็นประกันมัดจำก่อนหากตัดสินแล้ว ฝ่ายไหนเป็นผู้ผิดจะถูกยึดเงินประกันมัดจำต้องจ่ายค่าปรับให้กับทุกครัวเรือนในชุมชน หากทะเลาะวิวาทหรือก่อความไม่สงบในงานเทศกาลต่างๆ ผู้กระทำการต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด หรือหากมีการคบชู้หรือนอกใจคู่ครองตนเองในหมู่บ้านคนที่คบชู้จะถูกประณามจากคนในชุมชนและคนที่มิชู้จะต้องจ่ายค่าปรับ ถูกไล่ให้ไปอยู่กับชู้โดยไม่สามารถนำทรัพย์สินหรือสิ่งของติดตัวไปได้ เป็นต้น ซึ่งกฎดังกล่าวเป็นการตกลงร่วมกันของสมาชิกทั้งชุมชน ดังคำกล่าวที่ว่า

“... ที่นี้มีกฎของชุมชนที่ชัดเจนบังคับใช้กันภายในชุมชน เช่นห้ามทะเลาะวิวาท ห้ามเป็นชู้นอกใจคู่ครองถ้า ... จะต้องจ่ายค่าปรับคนไหนผิดคนไหนถูกต้องสอบสวนกัน ...”

“... มีข้อห้ามในการกินเหล้าในเทศกาลไหว้ต่างๆ หากทำผิดต้องเสียค่าปรับหลายพันเข้าชุมชนแล้วมาแบ่งให้ทุกบ้านเท่าๆ กัน ...”

“... เมื่อมีอะไรก็จะไปตัดสินกันที่บ้านผู้ใหญ่ไม่ต้องไปถึงโรงพัก ถ้าผู้ใหญ่ไม่อยู่ก็จะไปบ้านแกนนำ ... มีการบันทึกไว้ถ้าคุณกรณีมีประวัติก็จะต้องวางมัดจำไว้ ... หากตัดสินไม่ได้ถึงจะไปโรงพัก ...”

“... ทุกคนในหมู่บ้านร่วมกันปฏิบัติสิ่งต่างๆ ตามกฎข้อตกลงเพื่อให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ได้ราคาเท่าๆ กัน ร่วมมือร่วมใจกัน ...”

ดังนั้นในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงควรมีกฎ/ระเบียบปฏิบัติ และการบังคับได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงจะสามารถสร้างความปลอดภัยได้

3.2 มีการดำเนินการส่งเสริมจิตสำนึกที่ดีในการจัดการความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

ในการจัดการดูแลส่งเสริมจิตสำนึกที่ดีในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านทักษะการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Psychomotor or behavior) เพื่อความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยวและชุมชน ในชุมชนบ้านจำบอนนั้นต้องมีทักษะการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Psychomotor

Domain) อย่างต่อเนื่อง ทั้งโดยตำรวจท่องเที่ยวที่ในการให้ความรู้ แนะนำ นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน และทุกคนในชุมชนต้องช่วยกันสอดส่องดูแล เช่น เมื่อมีคนแปลกหน้าที่ไม่น่าไว้วางใจเข้ามาในชุมชน ต้องมีการส่งต่อข้อมูลตามช่องทางต่างๆ ให้ช่วยกันระมัดระวัง มีแกนนำชุมชนจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึก ความรู้สึกการเป็นเจ้าของพื้นที่ท่องเที่ยวกับชุมชน ผูกอบรมโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัย ดังคำกล่าวที่ว่า

“... มีการอบรมและช่วยๆ กันดู บางที่บ้านไหนมีคนแก่อยู่คนเดียวก็จะต้องคอยเดินไปบอกให้ระวังๆ ให้เก็บเงินเก็บทองให้ดี ถ้ามีใครมาคุยถ้าไม่ใช่ภาษาถิ่นชนเผ่าก็ไม่ต้องไปคุยเพราะไม่น่าไว้วางใจให้ปิดบ้านไม่ต้องออกมาคุย ...”

“... มีการอบรมภาษาให้ชาวบ้านให้สื่อสารได้เพื่อดูแลนักท่องเที่ยวจะได้ปลอดภัย ...”

นอกจากนี้ชุมชนควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรม มีการให้ข้อมูลข่าวสารในการป้องกันอาชญากรรมแก่นักท่องเที่ยวโดยหน่วยงานในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ดังคำกล่าวที่ว่า

“... ผมก็จะออกตรวจพื้นที่และออกไปให้ความรู้ชาวบ้านกับนักท่องเที่ยวทุกครั้ง บางทีก็หยิบเอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์เท่าที่มี ... แต่ก็ มี อบต. มาให้คำแนะนำช่วยตรวจตราร่วมกันบ้างสื่อคำแนะนำไม่ได้ทำเองเอามาจากที่มีบางส่วนกลาง ... เราไม่มีงบประมาณ อยากได้ชุดปฐมพยาบาลติดรถเหมือนกันเวลาออกตรวจพื้นที่จะได้ปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้ ...”

“... ทาง อบต. และ CBT ก็จะมาอบรมให้ชาวบ้าน และจิตอาสาต่อเนื่องทุกปีนะ ผมว่าดีเพราะชุมชนดูแลกันได้ ไม่เคยเกิดอาชญากรรมเลย อีกอย่างคิดว่าเค้าคงมีกฎในชุมชนที่เข้มๆ กันก็ดีนะ...”

การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำโป จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยอภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. สภาพการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านจำโป จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.1 สภาพทั่วไปของบ้านจำโป จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างองค์กรชุมชน บริบททางสังคม มรดกทางวัฒนธรรม ที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของชุมชนบ้านจำโป มีลักษณะที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว มีประเพณีความเชื่อในเรื่องผีและการถูกลงโทษจากผีและบรรพบุรุษหากประพฤติในสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งความเชื่อดังกล่าว ส่งผลต่อความต้องการความมั่นคงปลอดภัย การดำรงชีวิต การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และความสงบสุขของชุมชน ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยมีอิทธิพลกับทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของคนในชุมชน เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล (อับราฮัม มาสโลว์, 1943 อ้างใน วิทิพย์ เตีย สารานุกรมเสรี, 2561) การที่ชุมชนมีความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทำให้ชุมชนมีการประสานร่วมมือกัน ช่วยเหลือกันในการจัดการให้เกิดความปลอดภัย ทำให้องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ไม่ครบองค์ประกอบ 3 ด้าน ที่จะเกิดอาชญากรรมตามทฤษฎีการเกิดอาชญากรรม (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556 อ้างใน วิสูตร ฉัตรชัยเดช, 2560)

1.2 สภาพปัญหาด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านจำโป

1.2.1 ประเด็นภูมิศาสตร์ที่ตั้ง บ้านจำโปมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม เนื่องจากภูมิศาสตร์ที่ตั้งของชุมชนอยู่ใกล้กับด่านทหาร มีการตรวจตราอย่างเข้มงวด และสถานที่ท่องเที่ยวจะเปิดให้บริการช่วงกลางวันเท่านั้น จึงอาจทำให้เกิดการตัดช่องโอกาส (Opportunity) และช่วงเวลา (Time) ที่อาจจะเอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม สอดคล้องตามทฤษฎีการเกิดอาชญากรรมที่ระบุว่า สาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ประกอบด้วยด้านต่างๆ ของสามเหลี่ยม 3 ด้านคือ ด้านผู้กระทำความผิด (Offender) ด้านเหยื่อ (Victim) หรือด้านเป้าหมาย (Target) เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านจะทำให้เกิดอาชญากรรมนั้นขึ้น ต้องพยายามทำให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้าน

ใดด้านหนึ่งหายไป ก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556 อ้างใน วิสูตร ฉัตรชัยเดช, 2560)

1.2.2 ประเด็นความเสี่ยงต่อความปลอดภัย บ้านจำโปมีความเสี่ยงต่อการเกิดความไม่ปลอดภัยด้านอาชญากรรมต่ำ จากข้อค้นพบ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเสนอแนะให้มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด และไฟส่องสว่างในชุมชน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นใจ ซึ่งความต้องการของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อให้เกิดความปลอดภัยด้านอาชญากรรม

1.2.3 ประเด็นสภาพการจัดการความปลอดภัย ชุมชนบ้านจำโปมีการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ป้องกันและตัดโอกาสกลุ่มผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายที่จะก่อเหตุ กำหนดมาตรการเฝ้าระวังสถานการณ์ บูรณาการ และกำหนดแผนกับหน่วยงานต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งประสานความร่วมมือกับจิตอาสาในพื้นที่ เข้าร่วมการปฏิบัติการและประสานการทำงานร่วมกันรวมถึงประเด็นการเฝ้าระวังดินโคลนถล่ม มีการจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน ร่วมกับกรมทรัพยากรธรณี สอดคล้องกับกระบวนการสร้างเสริมความปลอดภัยในชุมชนทำให้เกิด “ชุมชนปลอดภัย (Safety community)” ที่องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ใช้ต่อสู้กับปัญหาอุบัติเหตุและความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยมีหลักการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชุมชน เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและลดพฤติกรรมเสี่ยงระดับบุคคล

2. จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว
โดยชุมชน

2.1 จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) พบว่าบ้านจำโปมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความรู้ในการดูแลและป้องกันตนเองจากการเกิดอาชญากรรมได้ดี คนในชุมชนเข้ารับการอบรมความรู้อยู่เสมอต่อเนื่อง

2.2 จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านจิตพิสัย (Affective domain) พบว่าบ้านจำโปมีความตระหนัก ใส่ใจ และมีทัศนคติที่ดีในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยโดยชุมชน

ความเชื่อเรื่องการถูกลงโทษจากผีและวิญญาณบรรพบุรุษ เป็นข้อดีประการหนึ่งที่ทำให้บ้านจำป๋ออยู่กันอย่างสงบสุข สอดคล้องกับการศึกษาบทบาทหน้าที่ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในการสร้างอัตลักษณ์ชุมชนของ ชาวญวนคน นัยจรัญ และ กฤษณา ชาญณรงค์ (2561) ที่ศึกษาพบว่า มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มีบทบาทหน้าที่ในการให้การศึกษา อบรมระเบียบสังคม รักษามาตรฐานพฤติกรรมของสังคม

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนวทางการเฝ้าระวังเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอาชญากรรมและอุบัติเหตุ ควรมีการวางระบบการจราจรที่ดีภายในชุมชน ติดตั้งไฟส่องสว่างและกล้องวงจรปิดในบางจุดที่สำคัญๆ ในชุมชน รวมทั้งต้องการให้มีระบบบริหารจัดการและการบังคับใช้ระเบียบในการต่อเติมร้านค้า บ้านพักที่อยู่บริเวณหน้าผาสูงชันเพื่อป้องกันอันตราย เพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้ทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) มีการประสานงานร่วมกับตำรวจในพื้นที่เข้าและชุมชนเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

2.3 จิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการปฏิบัติหรือการกระทำ (Psychomotor domain) พบประเด็นที่สำคัญคือ

1) ชุมชนเข้มแข็ง บ้านจำป๋อมีระบบบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เน้นการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนและภาคีเครือข่ายในการดำเนินการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวของชุมชน

2) มีภาคีเครือข่ายร่วมสนับสนุนการจัดการปัญหาด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและมีนโยบายที่ชัดเจน ภาคีเครือข่ายที่สำคัญ อาทิเช่น กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism; CBT) กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มเยาวชนจิตอาสา เป็นต้น

3) มีการสื่อสารการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบหลากหลายช่องทาง เมื่อมีเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องระมัดระวัง จะมีการสื่อสารกันโดยเร็ว เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ พ.ศ.2558 ยุทธศาสตร์ที่ 5 เรื่อง ประชาสัมพันธ์และสื่อสารเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

4) มีกิจกรรมส่งเสริมจิตสำนึกในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ผู้นำชุมชนและแกนนำมีการจัดอบรมให้สมาชิกในชุมชนและร่วมกันเป็นเจ้าภาพที่ดีในการดูแลนักท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นนั้นมีการศึกษาพบว่าอาจสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน ดังตัวอย่างการศึกษาของ อรุณรุ่ง ปภาพสิขฐ และคณะ (2555) ที่ศึกษารูปแบบการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน หลังการทดลองใช้รูปแบบ พบว่าชาวบ้านในชุมชนมีจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนเพิ่มขึ้น

5) มีกฎระเบียบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการอยู่ร่วมกันของชุมชนที่ชัดเจนและมีการบังคับใช้อย่างเข้มงวด สร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัย ยั่งยืน

3. แนวทางการส่งเสริมจิตสำนึกในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านจำป๋อ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.1 แนวทางส่งเสริมจิตสำนึกในการจัดการความปลอดภัยด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) โดยการจัดการอบรมและให้ความรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3.2 แนวทางส่งเสริมจิตสำนึกในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านจิตพิสัย (Affective domain) โดยกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและการให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง และผู้นำให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญ

3.3 แนวทางส่งเสริมจิตสำนึกในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการปฏิบัติหรือการกระทำ (Psychomotor domain) โดยมีกฎ/ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยและการปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมจิตสำนึกในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ ดังนี้

1. การส่งเสริมจิตสำนึกในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องบูรณาการประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ กฎของชุมชน

ตามบริบทพื้นที่ เพื่อให้เกิดความตระหนัก และสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของชุมชน และสภาพปัญหาที่แท้จริงของชุมชน โดยการ ศึกษาสภาพการณ์ให้เข้าใจอย่าง ลึกซึ้งก่อนส่งเสริมและพัฒนา ทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) จิตพิสัย (Affective domain) และทักษะการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Psychomotor domain)

2. การส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ในทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความยั่งยืน

3. การส่งเสริมจิตสำนึกการจัดการความปลอดภัยด้านอาชญากรรมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องบูรณาการงานหลายด้านที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นงานด้านความปลอดภัย ด้านป้องกันปราบปราม ด้านกฎหมาย หรือการรักษาพยาบาล เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมการท่องเที่ยว. (2559). **สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยว เดือนสิงหาคม 2559**.

กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กรมการท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. (2561). **ยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.tourism.go.th>.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). **ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558-2560**. กรุงเทพฯ.

กาญจนา พงศ์พนรัตน์. (2560). **ภาพรวมสถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาการท่องเที่ยวโลก อาเซียนและไทย**. วิทยาลัยนวัตกรรมการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ขวัญชนก นัยเจริญ และ กฤษณา ชาญณรงค์. (2561). **บทบาทหน้าที่ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในการสร้าง อัตลักษณ์ชุมชน ตำบลหนองกะทาว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก**. Veridian E-Journal, Silpakorn University. ปีที่ 11 (ฉบับที่ 3) : หน้า 329-344.

- คณะกรรมการพัฒนาข้อมูลรายงานภาวะเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวรายไตรมาส สำนักงาน
ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). **รายงานภาวะเศรษฐกิจ
ท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : เอ็กเซลเลนซ์ บิซิเนส แมเนจเม้นท์.
- มัทยา ศรีพนา. (2557). **สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย เมื่อก้าวเข้าสู่ประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 (The State of Thai Tourism in
Approach of ASEAN Economic Community in 2015)**. สำนัก
วิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. ปีที่ 4 (ฉบับที่ 17).
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. [ออนไลน์]. (2560). การท่องเที่ยว. เข้าถึงได้จาก :
<https://th.wikipedia.org>.
- วิสูตร ฉัตรชัยเดช. [ออนไลน์]. (2560). **การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎี
สามเหลี่ยมอาชญากรรม**. เข้าถึงได้จาก : [http://ooty191-
thaicop.blogspot.com/2011/02/ proactive-crime-prevention-by-
crime.html?m=1](http://ooty191-thaicop.blogspot.com/2011/02/proactive-crime-prevention-by-crime.html?m=1).
- โสภา จานงค์ศรีมี, ธัชไท กิริติพงศ์ไพบูลย์ และ กัลย์ธีรา ชุมปัญญา. (2558).
ท่องเที่ยวทั่วไทย สร้างรายได้ทั่วถึง. วารสารเศรษฐกิจและสังคม
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ปีที่ 52 (ฉบับ
ที่ 1) : หน้า 8-16.
- ศุณย์วิจักกสิกรไทย. [ออนไลน์]. (2561). **แนวโน้มเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวปี
2 5 6 1 .** เข้า ถึง ได้ จ า ก : [http://ttaa.or.th/wp-
content/uploads/2017/09/เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว
18012561.pdf](http://ttaa.or.th/wp-content/uploads/2017/09/เศรษฐกิจและการท่องเที่ยว18012561.pdf).
- อรุณรุ่ง ปภาพสิขฐ และคณะ. (2555, กรกฎาคม-ธันวาคม). **รูปแบบการสร้าง
จิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน**. วารสาร
วิจัยราชภัฏพระนคร. ปีที่ 7 (ฉบับที่ 2) : หน้า 98-110.